

daher heissen die Würfel इन्द्रवः AV. 7, 109, 6. — 1) Tropfen, aber mit Beschränkung auf die Tropfen des Somasaftes; weiterhin überhaupt gleichbedeutend mit Soma, deshalb auch im sg. gebraucht. Naigh. 1, 12, 3, 17. आ यं विंशतीन्द्रो वयो न वृत्तमन्यसः AV. 6, 2, 2. अग्निं सुत्रानाम् इन्द्रो वृष्टयः पृथिवीमिव । इन्द्रं सोमोमो अतरन् RV. 9, 17, 2. दधि-ध्वेनं वृष्टं इन्द्रमिन्द्र 3, 33, 6. यः सोमः कलशेषां धत्तः पवित्रं आर्क्षितः । तमिन्द्रः परि पस्वजे 9, 12, 5. मर्दतु वा मृन्दिनो वायविन्द्रवः 1, 134, 2, 43, 8, 91, 1, 133, 5, 139, 6, 2, 22, 1, 6, 42, 2. AV. 18, 3, 54. सोमोमो इन्द्रवः so v. a. सुता इन्द्रवः RV. 1, 16, 6, 137, 2, 6, 42, 3, 9, 12, 1, 24, 1, 24, 1, 104, 8, 10. VS. 19, 34. Diese Bezeichnung des Somasaftes verliert sich in der Folge (vgl. indessen MBh. 3, 10404: शक्रं संतप्यं चेन्दुना) — schon in den Brāhmaṇa — und verbleibt nur dem Monde. Dagegen wird die Doppelbedeutung, Soma und Mond, wie sie in इन्द्र enthalten ist, auf die ursprünglich dem Saft allein zukommende Bezeichnung सोम übertragen, weil man sich gewöhnt hatte beide Wörter als gleichbedeutend zu behandeln. Ein sachlicher Zusammenhang zwischen dem Somasaft und dem Monde, etwa durch mystische Vorstellungen von der Herkunft der Pflanze oder Aehnliches vermittelt, ist nicht vorhanden. Die Verknüpfung beider beruht nur in der Anschauung, welche das Wort इन्द्र ausdrückt und die spätere Aufsuchung von Zusammenhängen ist erst dadurch veranlaßt. Vgl. सोम. — 2) (lichter Tropfen, Funken) Mond; pl. die Monde, Mondwechsel; die Mondzeiten, Nächte: ध्रुवं द्यौतपद्युतो व्यष्टिन्दोषा वस्तोः शरद् इन्द्रिन्द्र RV. 6, 39, 3 (wo der Doppelsinn hereinspielt; vgl. 2). उतो स मन्वमिन्द्रभिः षड्युक्तो मनुसेषिधत् । बोधिरिवं न चर्कपत् (wo richtiger चर्क^० als part. und सेषि^० als verb. fin. betont würde) er leitet mir mit den (wechselnden) Monden die sechs Verbundenen (die Jahreszeiten) zurück, wie mit den Rindern der Pflüger des Fruchtfeldes (zurücklenkt) 1, 23, 15, 46, 8, 9. अन्नमिन्द्रमरुपं भुरण्यमग्निमिन्द्रं पूर्वचित्तिं नमोभिः । स पर्वभिर्भुजः कल्पमानो गो मा हिंसीरदिंतिं विराजम् VS. 13, 43. इन्द्रदत्तः इयेन सतावा क्षिरेण्यपतः शकुनो भुरण्यः Mond und Sonne 18, 53. दृभिर्युभिः सुमनो दृभिरिन्द्रभिः Tage und Nächte RV. 1, 33, 4. Der klass. Sprache ist das Wort in der Bed. Mond ganz geläufig. AK. 1, 1, 2, 15, 3, 9, 3, 4, 240. H. 103. 131. Hār. 13. M. 3, 87. 12, 121. MBh. 1, 2577. 14, 1177. Hip. 3, 13. R. 1, 1, 6. Suçr. 1, 172, 17. Çāk. 34. Ragh. 1, 12, 2, 68. 3, 17. 12, 28. Megh. 51. 82. 90. Çāṅgī-rat. 6. Prab. 73, 7. Rāga-Tar. 3, 296. Dhūrtas. 72, 11. — 3) Kämpfer (wie alle Namen für Mond) ÇKDr.

इन्द्रक (von इन्द्र) m. N. einer Pflanze (अस्मत्तक) Rāgan. im ÇKDr. Suçr. 2, 388, 17.

इन्द्रकला (इ^० + क^०) f. 1) Mondsichel H. an. 4, 43. Med. kh. 13. ad Çāk. 23, 7. — 2) N. versch. Pflanzen: a) *Cocculus cordifolius* DC. (अमृता, गुड-ची) Triak. 3, 3, 49. H. an. Med. — b) *Sarcostemma viminale* R. Br. (सोमलता) H. an. Med. — c) *Ligusticum Ajowan* Roxb. Çabdām. im ÇKDr.

इन्द्रकलिका (इ^० + क^०) f. N. einer Pflanze, *Pandanus odoratissimus* Jacq., Rāgan. im ÇKDr.

इन्द्रकात्त (इ^० + का^०) 1) m. Mondstein (s. चन्द्रकात्त) Triak. 2, 9, 32. Rāgan. im ÇKDr. Kād. in Z. d. d. m. G. 7, 387. — 2) ञ्ता f. Nacht H. 143.

इन्द्रज (इ^० + ज^०) 1) m. Bein. des Planeten Mercur (Sohn des Mondes) Ind. St. 2, 261. — 2) f. आ Beiname des Flusses Revā oder Narmadā H. 1083.

इन्द्रजनक (इ^० + ज^०) m. Meer (Vater des Mondes) Triak. 1, 2, 8.

इन्द्रपुत्र (इ^० + पु^०) m. Bein. des Planeten Mercur Çabdām. im ÇKDr. Horāç. in Z. f. d. K. d. M. IV, 318.

इन्द्रपुष्पिका (इ^० + पु^०) f. N. einer Pflanze, *Methonica superba* Lam. (कलिकारी, vulg. विषलाङ्गला), Rāgan. im ÇKDr. — Vgl. इन्द्रपुष्पा.

इन्द्रभृत् (इ^० + भृत्) m. ein Bein. Çiva's (einen Halbmond auf dem Kopfe tragend) H. 199.

इन्द्रमणि (इ^० + म^०) m. Mondstein (s. चन्द्रकात्त) Rāga-Tar. 3, 296.

इन्द्रमत् (von इन्द्र) 1) adj. Beiw. Agni's (in der Liturgie), hergeleitet aus dem Vorkommen des Wortes इन्द्र in dem an ihn gerichteten Verse VS. 26, 13. Çat. Br. 2, 2, 3, 20. 23. — 2) f. ०मती a) Vollmondstag Rāgan. im ÇKDr. — b) N. pr. der Schwester Bhoḡa's und Gemahlin Aḡa's Ragh. 3, 39. 6, 2. — c) N. pr. eines Flusses R. Gorā. 2, 70, 16. LIA. II, 823.

इन्द्रमौलि (इ^० + मौ^०) m. ein Bein. Çiva's Prab. 80, 2.

इन्द्ररत्न (इ^० + र^०) n. Perle Rāgan. im ÇKDr.

इन्द्रराज् (इ^० + रा^०) m. der Mond, als König der Gestirne, Pañkāt. I, 104.

इन्द्रलोक (इ^० + लो^०) n. Silber Rāgan. im ÇKDr.

इन्द्रवदना (von इ^० + वद^०) f. N. eines Metrums (4 Mal — — — — —) Colebr. Misc. Ess. II, 161 (IX, 6).

इन्द्रवली (इ^० + व^०) f. *Sarcostemma viminale* R. Br. (सोमलता) Çāṭdh. im ÇKDr.

इन्द्रवार m. astrol. = 𐎠𐎢𐎡 Ind. St. 2, 267. fg.

इन्द्रव्रत (इ^० + व्र^०) n. eine bes. Gelübde (s. चान्द्रायण) Triak. 2, 7, 6. MBh. 13, 1797.

इन्द्रशेखर (इ^० + शे^०) m. ein Bein. Çiva's Kathās. 4, 22. 6, 91. 7, 110.

इन्द्र m. Ratze, Maus Çāṭdh. im ÇKDr. — Vgl. उन्द्र, उन्द्रह. इन्द्र Uq. 2, 29. mit कृतादि zusammenges. gaṇa श्रेण्यादि zu P. 2, 1, 59.

1) m. a) N. des bekannten Gottes, welcher im vedischen Glauben an der Spitze der Götterschaaren des mittleren Reiches, des Luftkreises, steht. Seine vorzüglichste Kraftäusserung ist der Kampf, welchen er mit dem Donnerkeil (वज्र) im Gewitter gegen die dämonischen Gewalten kämpft. Viele andere Grossthaten von ihm werden aufgezählt und gepriesen. Er ist im Ursprung nicht der oberste, aber der nationale Gott und Liebling der arisch-indischen Stämme, ein Vorbild der zu edlen Zwecken thätigen Heldenkraft und tritt mit der allmähigen Verdunkelung Varuṇa's immer mehr an die Spitze. In dem gemischten Göttersystem der jüngeren indischen Zeit, in welches die drei grossen Götter aufgenommen sind, ist er zwar jener Dreieit untergeordnet, aber doch das Haupt des eigentlichen Götterhimmels geblieben. Nir. 10, 8. fgg. AK. 1, 1, 4, 36. Triak. 3, 3, 330. H. 171. an. 2, 395. Med. r. 8. स्तवा नूतं इन्द्रं पूर्वा मकान्युत स्तवाम् नूतना कृतानि RV. 2, 11, 6. 1, 32, 1. यस्य द्यावापृथिवी पौंस्यं मकान्यस्य व्रते वरुणा यस्य सूर्यः । यस्येन्द्रस्य सिन्धवः सञ्जाति व्रतम् 104, 3. नकिरेन्द्रं वदुर्तरो न द्यावा अस्ति वज्रकन् । नकिरेवा यथा त्वम् 4, 30, 1. इन्द्रो जयाति न परा जयाता अधिराजो राजसु राजपते AV. 6, 98, 1. Die ein-